

ПРОГРЕСИВНА СИСТЕМА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

У сучасних умовах розвитку управління, без якісної інформаційної моделі обліку та звітності неможливе ефективне прийняття управлінських рішень на підприємствах різних організаційно-правових форм. Розуміння елементів інформаційної моделі обліку та звітності при використанні новітніх інформаційних технологій, дозволить правильно їх проєктувати, запровадити та використовувати. Це у свою чергу значно підвищить рівень ефективності управлінських рішень та сприятиме досягненню максимального економічного ефекту. Також достатньо актуальним питанням під час глобалізації економіки є наповнення та використання показників фінансової звітності, що може формуватися на основі різних стандартів обліку з метою задоволення інформаційних потреб іноземних інвесторів. Це спонукає вивчати та досліджувати окремі аспекти специфічних моделей обліку та звітності в умовах застосування управлінських інформаційних системах.

Завдяки розвитку новітніх технологій, облік стає більш автоматизованим та ефективним. Цифрові інструменти, такі як хмарні сервіси, програмне забезпечення для аналізу даних та штучний інтелект, дозволяють удосконалити процеси збору даних та їх використання.

На практиці сформувалося різні напрями до побудови інформаційного забезпечення прийняття рішень, виходячи із масштабів показників звітності підприємств. У цих рамках можна виділити традиційний та прогресивний аспект побудови управлінські інформаційні системи підприємств.

Традиційна система передбачає використання стандартних форм фінансової звітності, що має суттєвий недолік - не передбачає оперативного прийняття рішень, і

розрахована на зовнішніх користувачів.

Прогресивна система передбачає використання комбінованого, деталізованого підходу, коли використовують поряд із фінансовою додаткову або аналітично-розширену звітність. А прискорити процес формування додаткової звітності дають можливість розширені функції застосування сучасних управлінських інформаційних систем. Головним фактором, що визначають вибір прогресивної системи є такі елементи: стан інфраструктури підприємства, рівень інтеграції та спеціалізації підприємства, реальні існуючі потреби керівної ланки, розмір підприємства та рівень інформатизації підприємства [1]. Також, окремим фактором, що сприяє використанню прогресивного підходу формування звітності в умовах застосування інформаційних технологій, є ступінь готовності користувачів використовувати надані переваги.

Застосування високоефективних технологій обробки інформації, методи та процеси їх створення є предметом фундаментальної науки – ітології у свою чергу інформаційні технології є об'єктом ітології, а методологічні, методичні та практичні аспекти їхнього застосування – предметом. Взаємозв'язок елементів ітологічного запровадження та ведення обліку втілюється як наукова, техніко-технологічна та організаційна компонента, які виражається в комплексному взаємозв'язку напрямів факторів, властивостей і принципів, що втілюються в системі облікової політики обліку.

Разом з тим, зростаючі інформаційні потоки, пов'язані із потребами ведення бізнесу, рівень підготовки фахівців сприяють використанню більш прогресивного способу підготовки та надання звітності її універсальності. У такому контексті набуває актуальності питання наукового обґрунтування прогресивного методу формування інформаційної бази даних користувачів, керівників різних рівнів, пов'язана із забезпеченням методично-концептуальної основи підготовки, використання звітності. Зокрема, можна виділити характерні риси реалізації наукових засад ітологічних умов підготовки звітності за умов використання технології штучного інтелекту:

- методичні – інтеграція даних, розробка облікових номенклатур, показників,

реквізитів, їх кодифікація, забезпечення юридичної сили електронних даних, аналітичність даних (визначення відхилень від встановлених параметрів, їх причин та винуватців), проєкти рішень щодо усунення негативних економічних відхилень;

- техніко-технологічні – облікова реєстрація даних, запровадження максимального електронного документування, широке використання автоматизованих баз даних, забезпечення складання звітних форм, забезпечення роботи ЕОМ у режимі реального часу;

- організаційні – раціональна побудова сучасного облікового апарату, розробка регламентів положень про інформаційне забезпечення зацікавлених осіб, інтеграція, аналітичність інформації, формування прогнозних даних, формування інформаційних запитів та в діалоговому режимі, контроль інформації, збереження інформації.

Розвиток сучасних технологій призводить до того, що модель системи формування та надання звітності в умовах застосування ЕОМ ніколи не буде ідеальною, вона розрахована на її реалізацію сьогодні та в найближчому майбутньому з урахуванням наявного технічного забезпечення [2].

При подальшому розвитку обчислювальної техніки, особливо масовому застосування електронного документування, об'єднання локальних мереж в спільну, складанні реєстрів без їх роздрукування (тільки файли), такі елементи моделі системи звітності, як «паперові» та «вручну», повністю зникнуть. На зміну аналізу окремих аналітичних показників, їх трактуванню має прийти створення кінцевому користувачу таких умов роботи, при яких він здійснює процеси управління і пошук нових рішень в режимі активного, такого, що все більше розширюється діалогу з ЕОМ, оперуючи поняттями своєї предметної ділянки, використовуючи професійний досвід, навички і приймаючи рішення одночасно за багатьма критеріями, частина з яких неописана формально і не має кількісного вираження [3].

Узагальнюючи викладене, робимо висновок, що система підготовки та надання звітності на ЕОМ має враховувати методологічну, організаційну та технологічну основу. При розгляді системи звітності охопленню підлягають усі види обліку та інших баз даних підприємства. Використання штучного інтелекту дає можливість у

динаміці реалізувати різні потреби управління (контролю, аналізу та ін).

Таким чином, система формування звітності - це особлива, самостійна діяльність з інформаційного забезпечення прийняття рішень, що відповідає сучасним потребам управління в умовах науково-технічного прогресу. Відповідно для ефективного управління підприємством необхідно мати повне уявлення про його діяльність. Система звітності забезпечує ефективну обробку величезних масивів різноманітних відомостей з метою подання їх в узагальненому та порівнянному вигляді, придатному для аналізу та прийняття управлінських рішень. Зіставлена звітність в умовах використання сучасних технологій, що забезпечує побудову різноманітних звітів, призначених для аналізу всіх аспектів діяльності підприємства. Звіти подають собою потужний та гнучкий засіб відбору, узагальнення та угруповання даних. Користувач може не тільки отримати звіт, а й працювати з ним як з інтерактивним документом, змінювати його параметри, перебудувати, сформувати додатковий звіт на підставі окремих розділів вже сформованого звіту.

Тому, методика побудови звітності в автоматизованих системах має містити універсальний механізм управління, за допомогою якого користувач може змінювати тимчасовий період звіту, набір показників, що відображаються, ступінь деталізації, порядок угруповання, форму відображення інформації та ін. Також потрібно передбачити об'єднання звітів у комплекти за напрямками діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Shygun M., Bezverkhyi K., Pylypenko O., Yurchenko O., Poddubna N. Presenting financial information in digital formats as a base for analysis and audit of business activities of enterprises. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023.Vol. 6(53). P. 233–246. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4165>.

2. Наумкіна І. О., Касич О. А. Управління процесами цифровізації як основа ефективності діяльності банку в сучасних умовах. *Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу* : зб. тез доповідей II Всеукр. наук.-практ. конференції ... (м. Київ, 25 березня 2021 р.) / упор. О. В. Ольшанська. Київ: КНУТД, 2021. С. 119-121.

3. Гавриленко Н. Г., Тарасенко І. О. Цифрова економіка як чинник розвитку та

формування конкурентних переваг підприємств. *Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу* : зб. тез доповідей II Всеукр. наук.-практ. конференції ... (м. Київ, 25 березня 2021 р.) / упор. О. В. Ольшанська. Київ: КНУТД, 2021. С. 104-106.